

Velice jsem toužil

L 22,14-20

Milí přátelé, sestry a bratři,

máme, jako tradičně na pastorálce, prostřeno ke slavnosti Kristovy památky. Slavností Večeře Páně nejen vzpomínáme na Pána Ježíše; sama nám Krista připomíná, jeho a to, co je pro nás ústřední a rozhodující, kde můžeme bezpečně a jistě stát před Bohem i před lidmi i ve všelijak zmatené době. Za základ dnešního kázání jsem proto vybral jeden z nz oddílů, které popisují ustanovení Večeře Páně, a nejen ustanovení, ale také její význam a smysl, její důležitost pro nás. (**L 22,14-20**)

I

Lukáš v tomto kratičkém oddílu vypravuje, proč Ježíš ustanovil svou památku; jaký má tato památka smysl; a nakonec co je naším úkolem. Ale pojďme po pořádku.

Četli jsme, že „*když nastala hodina*“ - myslí se chvíle, kdy se v rodinném anebo přátelském kruhu jedl velikonoční beránek (v7) -, „*usedl Ježíš ke stolu a jeho učedníci s ním*“. A že svým žákům řekl: „*Velice jsem toužil jíst s vámi tohoto beránka, dříve než budu trpět, neboť vám pravím, že ho už nebudu jíst, dokud nedojde naplnění v Božím království.*“ A pak že „*vzal kalich*“ - zřejmě hned na začátku hostiny, protože každá židovská hostina se začínala modlitbou nad kalichem a přípitkem - „*vzdal [Bohu] díky*“ a dodal: „*Vezměte a podávejte mezi sebou, neboť vám pravím, že už nebudu pít z plodu vinné révy, dokud nepřijde Boží království.*“

Ježíš „*velice toužil*“ jíst ještě jednou, ještě naposledy s učedníky pesachového beránka. Toužil ještě jednou, ještě naposledy se svými přáteli oslavit velikonoce - že Hospodin vyvedl Izraele z egyptské otročiny. Ještě jednou, naposled, protože příště už beránka nebude jíst a nikdy se už nenapije vína: protože už zítra ráno bude v řetězech stát před hrdelním soudem. Ještě jednou naposled... *Ale vlastně ano*, bude ještě jíst a pít: až přijde Boží království! Ale už ne teď, ještě ne teď. Teprve až se hod beránka, až se exodus, až se ta záchrana ze vsí otročiny dokoná v Božím království - pak bude Pán Ježíš zase jíst a pít; ale teď už ne. Pro teď je to naposledy. Proto

„*velice toužil*“ ještě jednou oslavit pesach, pobýt s učedníky, poděkovat společně s nimi Hospodinu. A proto uprostřed té starobylé, sz hostiny ustanovil něco nového na svou památku: Protože napřesrok tu s učedníky už nebude. Protože tu s *námi* už nebude. Protože odcházel na smrt... a k nebeskému Otcí.

Milí přátelé, zní to banálně, a - ano - divně, a moc se to, hádám, neříká; ale jednou z pravd, o kterých Večeře Páně realisticky vypovídá, je: že Ježíš odešel. Lukáš to oproti ostatním evangelistům staví hned na začátek textu a dvakrát to opakuje: „*Už nikdy nebudu beránka jíst... Už nikdy nebudu pít víno*“ - *dokud* nepřijde Boží království. Večeře Páně nám připomíná, že Pán Ježíš odešel, a ještě se nevrátil. Že Boží království ještě nepřišlo. Že Bůh ještě nedokončil své dílo, že svět ještě není v cíli. Že *my* ještě nejsme v cíli; že ještě musíme zápasit; že potřebujeme ještě Boží milost; že ještě nejsme dokonalí. Ba dokonce, že je to *normální* být ještě nedokonalí...

Ježíš tu s námi nestoluje: Není to on, kdo nám za chvíli rozdá chléb a podá víno: a proto některé naše otázky zůstávají bez odpovědi; proto míváme každý jen svůj názor a pohled, a společnou řeč musíme hledat, jak to jen je v našich lidských silách. Proto, že Ježíš odešel, a ještě se nevrátil; už s námi nestoluje, ještě s námi nestoluje. I to nám připomíná a dává zakoušet Večeře Páně: a krotí tak naše možná přemrštěné požadavky vůči druhým i vůči sobě. A otevírá nám výhled vzhůru a kupředu - že totiž Pán Ježíš se vrátí a Boží království že přijde.

II

To ale samozřejmě není vše, co nám Večeře Páně připomíná. Četli jsme, že Pán „*vzal chléb, vzdal díky, lámal a dal učedníkům se slovy: Toto je mé tělo, které se za vás vydává*“. A dodal: „*To číňte na mou památku*.“ Taková slova musela tehdy znít divně. Když hostitel během pesachové hostiny vzal do ruky chléb, pak říkal něco jiného, něco jako (aspoň dnes a už několik století se to tak u židovského stolu říká): „*Toto je chudý chléb, který jedli naši otcové v Egyptě*.“ Ale Ježíš tím chudým chlebem odkazuje k sobě a ke své smrti: „*Toto je mé tělo, které se za vás vydává*“. A stejně kalichem. Místo radostné modlitby, která se obyčejně nad pozdviženou číší před přípitkem proslovuje, říká: „*Tento kalich je nová smlouva v mé krvi, která se za vás prolévá*.“

A tak jestliže nám každá Večeře Páně připomíná - a svou střízlivostí a obyčejností dává pocítit -, že Pán Ježíš odešel, a ještě se nevrátil; pak nám každá Večeře Páně také připomíná, že neodešel jen tak nazdařbůh, nýbrž protože za nás - „za vás“, říká Kristus, u Lukáše hned dvakrát - protože za nás vydal tělo a prolil krev; protože za nás zemřel. Lukáš vůbec více než ostatní evangelisté zdůrazňuje, že Pán Ježíš to všechno udělal *pro své učedníky: s nimi*, říká, chtěl ještě jednou jíst; *je*, své učedníky, podělil vínem; *za ně* dal své tělo; *za ně* vylil svou krev. „Za vás“: pro vás, ve váš prospěch, mohli bychom taky říci, namísto vás; ale taky jako jeden z vás, spolu s vámi. To všechno je tu skryto a vyřčeno, to všechno se nám ve Večeři Páně připomíná a dává - to všechno nám *Bůh* ve Večeři Páně připomíná a dává:

Že nejsme sami svoji. Že na život nemusíme být sami; že životní dluhy nemusíme do halíře sami splatit. Že smíme být nedokonalí, že smíme být hříšníky. Protože do zápasu s hříchem, do *našeho* zápasu s *naším* hříchem, a do zápasu se smrtí, *našeho* zápasu s *naší* smrtí, se pro nás a před námi vrhnul Kristus: Tak po nás toužil, tak nás miloval. A jemu patříme; na něj spoléháme; spolu s ním do toho jdeme.

Lukáš onen dovětek, který s Matoušovým evangeliem taky obyčejně říkáváme - totiž, toto je má krev, která se prolévá „*na odpuštění hříchů*“ -, nezmiňuje (1K 11,25). Zdá se mi, že Lukáš zdůrazňuje právě onu jinou stránku Večeře Páně, jak už jsem zmínil: ono „za vás“, společenství, onu touhu být spolu a něco učedníkům zanechat, něco, co by je spojovalo - vzájemně, a tak i s ním. Lukáš, zdá se mi, zdůrazňuje právě onu *smlouvu*, dohodu, souručenství a bratrství, které Kristus svou obětí a touto hostinou založil a obnovuje. Patříme jemu, patříme sobě navzájem; a tak - v Kristu a společně - i nebeskému Otci. Teď a až „*Boží království přijde*“.

III

Ale ještě jednu stránku Večeře Páně, jak o ni L vypráví, bych rád zmínil: Co *my* s tím? Co *my* máme dělat? Vše podstatné tu dělá Pán Ježíš: mluví, modlí se, rozdává chléb a víno, vydává svůj život, uzavírá s námi smlouvu... A *my*? Pán nám tu dal jediný úkol: „*To čiňte na mou památku.*“ A to dnes - a už po generace - děláme: dělíme se o chléb a víno na Kristovu památku. Aby bylo stále znovu jasné, že odešel, a že zase přijde - a že *my* tu mezitím žijeme ve víře

a v naději. Aby bylo stále znovu nabíledni, že jako křesťané jsme tu proto, že Pán Ježíš za nás zemřel (a z mrtvých vstal). Jíme a pijeme podle Kristova přání, abychom na něj nezapomněli, aby zůstal uprostřed.

V onom slovu „*památka*“ (anamnésis) a v sousloví „*na mou památku*“ je obsaženo určitě mnohem víc než toto (jako je mnohem víc, než jsem sesumíroval, obsaženo i v předcházejících větách našeho oddílu). Četl jsem v jedné katolické studii, že tento výraz může znamenat nejen, že Večeří Páně si Ježíše připomínáme; a nejen že Bůh nám ho připomíná; nýbrž také že Ježíšovu oběť připomínáme *Bohu*: že se k němu před Bohem hlásíme, že to on je naše spravedlnost a naše síla. A ještě víc může toto sousloví znamenat: „*Památka*“ není jen vzpomínka na mrtvé, lístek v památníčku, věneček na dušičky. Je to „*památka*“ na živého! Památka Vzkříšeného, Oslaveného, památka Kralujícího. *Přítomného!* Zde s námi a mezi námi přítomného... toho, který i po nás velice touží.

Že jsem právě narušil první bod kázání? Ať! Platí jaksi obojí: Kristus tu tělesně s námi není, nestojí za kazatelnou, nebude nabízet chléb či víno, nepřisedne si k nám, nerozřeší všechny naše nejasnosti a problémy (ostatně to nedělal, ani když chodil s učedníky): Ježíš odešel, a ještě se nevrátil, ještě není dobojováno, svět potřebuje pořád ještě naší službu. Ale protože pro nás Kristus vydal svůj život, máme naději – máme zdroj, kde nacházet sílu k službě; máme zdroj milosti, kde nacházet odpuštění; máme jeho slovo – a on nelže ani nemlží -, jeho *smlouvu*, že patříme jemu a sobě navzájem. A že on je přece jen, tajemně, ve svém Duchu, svátostně, jak říkali čeští Bratři, uprostřed nás.

A tak až zazpíváme a pomodlíme se a přečteme si ještě jednou slova ustanovení, jezme společně chléb a pijme společně víno. On zemřel pro nás, on jde před námi, on jde s námi. Amen.